

TODIO-L gebruiken in het CHC-model? Het kan!

Walter Magez, Renilde Wuyts en Veerle Germeijs

TODIO-L staat voor 'Toets voor diagnostisch onderzoek – lezen'. De TODIO-L is een recent ontwikkeld instrument om de technische leesvaardigheid van leerlingen van het vierde leerjaar basisonderwijs tot en met het vierde leerjaar secundair onderwijs in kaart te brengen (Van Rompaey & Vandenberghe, 2014).

Onlangs is er een aanvulling op de basistesthandleiding van de TODIO-L gepubliceerd: 'De TODIO-L door een CHC-bril: een maat voor Gr(w)' (Magez, Wuyts, & Germeijs, 2015). Deze aanvulling laat toe om de resultaten op de TODIO-L te gebruiken in een crossbatterijbenadering vanuit het Cattell-Horn-Carroll (CHC)-model voor intelligentie.

Waar zit de TODIO-L in het CHC-model?

Het CHC-model geeft weer hoe verschillende cognitieve vaardigheden samen onze intelligentiestructuur bepalen. Naast een algemene intelligentiefactor G, bestaat het model uit verschillende onderliggende brede cognitieve vaardigheden (BCV). Gc (gekristalliseerde intelligentie), Gf (vloeiende intelligentie) en Gq (kwantita-

tieve kennis) zijn voorbeelden van BCV. Elke BCV bestaat op zijn beurt uit verschillende nauwe cognitieve vaardigheden (NCV) (voor een inleiding in het CHC-model: zie Magez, 2009).

Binnen het CHC-gedachtegoed toetst de TODIO-L de BCV Gr(w). Grw is de verworven kennis om te lezen en te schrijven, om de geschreven taal te begrijpen en om gedachten uit te drukken in geschreven taal. De 'w' van 'writing' staat hier tussen haakjes om te tonen dat 'r' of 'reading' in de focus staat bij de TODIO-L.

Het domein van Grw toetsen we in Vlaanderen meestal met schoolvorderingstests of leerlingvolgsystemen. Grw wordt nagenoeg niet getoetst door zgn. intelligentietests (bv. Wechsler).

Waarom is de crossbatterijbenadering interessant?

Als we een goed beeld willen krijgen van iemands cognitieve-intelligentiestructuur volgens het CHC-model, is er de afspraak dat we ons baseren op metingen van minstens vier BCV's, waaronder zeker Gf en Gc (Rauws, Geerinck, Magez, & Bos, 2014). In Vlaanderen is er op dit moment ook nog geen test die alle BCV's uit het

CHC-model meet. Als we binnen het CHC-gedachtegoed onderzoek willen doen, kunnen we vertrekken van een bestaande intelligentietest (bv. Wechsler) en die aanvullen met subtests uit andere instrumenten. We noemen dat de crossbatterijbenadering.

De crossbatterijbenadering kan bij een intelligentiemeting zorgen voor een brede en evenwichtige vertegenwoordiging van cognitieve vaardigheden volgens het CHC-model. Daardoor kunnen onder- of oververtegenwoordiging van BCV's en NCV's binnen één test weggewerkt worden.

Om de crossbatterijbenadering te kunnen gebruiken werden voor Vlaanderen principes uitgewerkt (zie CHC-platform op www.thomasmore.be/psychodiagnostisch-centrum). Om verschillende subtests te kunnen gebruiken in een crossbatterijbenadering moeten die subtests aan enkele voorwaarden voldoen (Rauws, 2013). Een van de belangrijkste topics is dat er eenvormigheid is in de verschillende meetschalen. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat de scores op de subtests normaal verdeeld zijn.

Hoe de TODIO-L gebruiken binnen een crossbatterijbenadering?

Willen we de TODIO-L kunnen gebruiken in een crossbatterijbenadering, dan moeten de scores op de TODIO-L-toetsen normaal verdeeld zijn. De aanvullende publicatie op de basistesthandleiding van de TODIO-L (Magez, Wuyts, & Germeijs, 2015) onderzoekt of de Woordleeskaart en de Pseudowoordenkaart van de TODIO-L aan deze voorwaarde voldoen.

Het onderzoek toont dat we de scores op de Woordleeskaart na een leestijd van 60 seconden kunnen gebruiken in een crossbatterijaanpak. Dit betekent dat we bij de afname van de Woordleeskaart de gebruikelijke leestijd van 1 min. 30 sec. hanteren, maar ook een tussenstand noteren na 60 seconden. Voor de afname van de Pseudowoordenleeskaart verandert er niets om hem in een crossbatterijbenadering te kunnen gebruiken.

De aanvullende publicatie biedt ook een handig stappenplan aan voor de afname, verwerking en interpretatie van de TODIO-L-scores binnen een crossbatterijaanpak.

Praktisch

De publicatie 'De TODIO-L door een CHC-bril: een maat voor Gr(w)' (Magez, Wuyts, Germeijs, 2015) kan je gratis downloaden op www.vclb-service.be (ga naar 'downloads').

Meer lezen?

- MAGEZ, W. (2008).** Het IQ van Marjolein. IQ voor Dummies. *Caleidoscoop*, jg 20 (5), 6-8.
- MAGEZ, W. (2009).** De I van IQ. IQ voor Slimmies. *Caleidoscoop*, jg 21 (1), 20-24.
- RAUWS, G. (2013)** *Principes 'cross-battery' benadering.* In: Congresbundel 'Introductie in het CHC-model: van IQ naar Cognitief Vaardigheidsprofiel – 21-11-2013 (zie schoolpsychologie-vvsp.be/vvsp/ of www.thomasmore.be/psychodiagnostisch-centrum/chc-platform-0)
- RAUWS, G., GEERINCK, K., MAGEZ, W., & BOS, A. (2014).** Van IQ naar cognitief vaardigheidsprofiel: een introductie in het CHC-model. *Impuls*, 44 (4), 185-195.
- VAN ROMPAEY, A., & VANDENBERGHE, I. (2014)** *Toets Diagnostisch Onderzoek Lezen – TODIO-L.* Brussel: VCLB-Service.